

Inhoud

Het ontstaan van de Cirkels: Iris	7
1 Theoretische achtergrond	11
1.1 Ongerust met redenen? De cijfers over seksueel grensoverschrijdend gedrag bij gehandicapte kinderen	11
1.2 Grenzen aangeven, hoe leer je dat? De ontwikkeling van weerbaarheid bij kinderen	17
1.2.1 Weerbaarheid	17
1.2.2 Ontwikkelingsfasen	18
1.2.3 Ontwikkelingsfasen en weerbaarheid: wat leert dit ons?	20
1.2.4 Emotioneel, sociaal: hoe zit het eigenlijk met het cognitieve niveau?	23
1.2.5 En de omgeving dan?	25
1.3 Zo weerbaar mogelijk	27
1.4 Risicofactoren en wat we ermee kunnen	30
1.4.1 Kindfactoren	31
1.4.2 Omgevingsfactoren	34
1.4.3 Verbondenheid, autonomie, competentie en de Cirkels van Nabijheid	38
2 Cirkels van Nabijheid in de groep	43
2.1 Voorbereidingen voor de start van de lessen	43
2.1.1 De regels bepalen	43
2.2 Waaraan je verder nog moet denken	48
2.2.1 Verzorging	50
2.2.2 Foto's	50
2.2.3 Downloads	51
2.2.4 Powerpoint	51
2.2.5 Kleurenblind, slechtziend, blind, doof, niet-sprekend	51

2.2.6	Zijn jouw leerlingen al bekend met de Cirkels	51
2.2.7	Signalen om alert op te zijn	52
2.3	Lesopbouw Cirkels van Nabijheid	52
Les 1	Mensen indelen in groepen: onbekend, bekend en heel bekend	53
Les 2	Ervaren eigen ruimte	59
Les 3	Mijn lichaam is van mij!	67
Les 4	Wie hoort er in welke cirkel?	77
Les 5	Wat doe je in de rode, de roze en de blauwe cirkel?	85
Les 6	Hulp vragen en verkering	95
Les 7	Reageren op anderen	101
Les 8	Privé en eigen ruimte	111
Les 9	Intieme zones en verzorging	123
Les 10	Obstacle-tour: de Cirkels in de praktijk!	135
3	Nederlandse interventies op het gebied van weerbaarheid van kinderen	137
	Slotwoord	167
	Bronnen	169
	Bijlagen	
Bijlage 1	De basiscirkelkaart	175
Bijlage 2	Stellingen en situaties	179
Bijlage 3	Het Cirkellied	188
Bijlage 4	Voorbeeldbrief aan ouders met informatie over de Cirkels van Nabijheid	190
Bijlage 5	Foto's van onbekende mensen	192
Bijlage 6	Gedragspictogrammen	194
Bijlage 7	Uitleg voor het toevoegen van afbeeldingen aan de powerpoint-presentatie	196
Bijlage 8	Gezinspictogrammen	197
Bijlage 9	Kinderboeken die aansluiten bij het thema weerbaarheid	198
Bijlage 10	Websites en hulpverleningsorganisaties	202
	Over Rijndam Revalidatie	204
	Dankwoord	205